

zásához már nagyobb térre van szükség. Az ideális méret akusztikai szempontból ezer főnél kezdődik, de azt kell mondjam, hogy a kihasználtság miatt megelégszünk a nyolcszázal is, most ebben gondolkodunk. Úgy tűnik a helyszín adott, van egy régi épület, ami a potenciális kiszolgáló részleg lenne, a terem azonban újként épülne...

■ *Szükség is van rá, hiszen évről évre nő a publikumuk, s a hazai előadások mellett külföldön is egyre több rangos teremben lépnek pódiumra.*

– Tavaly nagy élményt jelentett a Gewandhausban adott négy koncert, vagy Nottinghamban a Moszkvai Balettel adott előadások, amelyen az együttesünk Csajkovszki-j és Prokofjev-táncprodukciókat kísért. Az Armel Operafesztivállal évek óta jó a kapcsolat, most már egyre több külföldi szereplést szerveznek nekünk. Köztük volt az a gálakoncert is, amelyet Dinyés Dániel vezényletével adtunk az avignoni opera felkérésére. Szerepelhettünk Zürichben, a Tonhallét helyettesítő teremben. Emellett muzsikálhattunk a firenzei Verdi Színházban, a leccei Apollóban, Pisában. Remekül sikerült az Onczay Csaba és Szili Gabriella szervezte nemzetközi csellófesztivál is, amelynek Székesfehérvár adott otthon, s a zenekarunk is közreműködője volt. A rendezvény mind a hat koncertje telt házak előtt kerülhetett színre. A tavalyi évadban elindítottuk a Zenekari körkép sorozatunkat, ennek keretében a szombathelyi zenekarral vendégeskedtünk egymás bérletsorozatá-

ban, a mostani évadban ezt a MÁV Zenekarral folytatjuk. A külföldi turnéink ugyancsak folytatódnak, megyünk a Berliini Filharmónia nagytermébe és visszatérünk a lipcsei Gewandhausba is. Itthon szintén különleges koncertjeink lesznek, hiszen Halottak napján bemutatjuk Leoncavallo Requiemjét, amelyet Ács János dirigál, a karácsonyi koncerten pedig Dubóczky Gergely vezényli Händel Messiását a Mozart-féle átdolgozásban. A vendégeink között lesz Pasztircsák Polina, Ránki Dezső, és Leonardo Sini is. Akad munka bőven, elkezdtünk terjeszkedni a Velencei-térség felé is, a kápolnásnyéki Halász-kastélyban már rendszeresen koncertezünk, s persze keressük a további lehetőségeket. Szeretnénk az ifjúsági koncerteket ugyancsak tovább erősíteni. Lehet, hogy merészség, de kortárs darabokat is beválogattunk a Partitúra című sorozatba, mert azt tapasztaltuk, a gyerekek jól fogadják a komoly témákat, még fokozottabb ilyenkor a figyelmük. A művészetel tudunk embert faragni a gyerekeinkből, hogy ki egyensúlyozott, boldog felnöttekké váljanak...

■ *A legutóbbi beszélgetésünkön említette, bízik benne, hogy csatlakozhatnak a Szimfonikus Zenekarok Szövetségéhez...*

– Már csak a minősítésre várunk. Remélem, utána tagjai lehetünk ennek a zenei közösségnek, mi is olyan szép történelmet építhetünk fel, mint a többiek, és Székesfehérvár is a zenei térkép részévé válik.

R. Zs.

TISZTELETJEGGYEL

Könnyű zene – nehéz percek?

Tiszteletjegy helyett az elmúlt hetekben egy dvd jutott el hozzám, és pedig Kálmán Imre lányának, Yvonne-nak a jóvoltából. A lemezen Christian Thielemann vezényli a drezdai Staatskapellét, az énekes szólisták pedig Ingeborg Schöpf és Pjotr Beczala. A felvétel a zenekar immáron Drezdában is hagyományos újévi koncertjén készült 2013-ban, melynek programján ezúttal szinte kizárólag Kálmán Imre művei szerepeltek. Bevallom, nem szoktam operett-válogatásokat hallgatni, és azt sem állíthatom, hogy az Operettszínház törzsközönségéhez tartoznék. Ugyanakkor tisztában vagyok vele, hogy Bartók, Kodály, Dohnányi ide, vagy oda, a Világon a leghallgatottabb magyar zenemű a Csárdáskirálynő. Azt is tudom, hogy az operett műfajának kultúrtörténeti jelentősége sokkal nagyobb annál, mint ahogy a közvélekedésben az

édes-bús melódiákkal, vagy általában a könnyű műfajjal kapcsolatos elképzelés él. A sokoldalú, zenekritikusként is igen vajtűfüllű Csáth Géza naplójában azt olvasom, hogy egyetemistaként hente eljárt Kálmán Imréhez, aki eljátszotta neki legújabb darabjait. Illyés Gyula, a Csárdáskirálynő 1954-es, Szinetár Miklós rendezte bemutatóján „Végre egy kis szürrealizmus!” felkiáltással gratulált az előadónak. Mindezek alapján bátran állíthatjuk, hogy az operett nagyon is közel

van ahhoz a fősodorhoz, amit a magyar, és általában az egyetemes kultúra mérvadó részének tekintünk.

És mégis: a gyakran hiányos zenekari összeállításokkal kísért gyengécske énekhangok, az erősítéssel bombasztikussá tett színpadi produkciók, és persze az olcsó szintetizátoros feldolgozások hosszú sora megfosztotta az operett műfaját régi fénytől, és mintha mindenki beletörődött volna abba, hogy a komolyzenész körökben elterjedt mondás, mely szerint „könnyű zene, nehéz percek”, végérvényesen megállja a helyét – és nem csak az előadók szempontjából.

Jacques Offenbach születésének 200. évfordulója alkalmából, vagy épp az Operettszínház legutóbbi főigaz-

Koncert az esti harangszó után

Soproni muzsikások Liszt bayreuthi sírjánál

Nyáron a bayreuthi Schlosskirche templomában adott Liszt előtt tisztelgő, telt házас koncertet, fellépett a Pozsonyi Pikniken, ráadásul CD megjelentetésével ünnepelte 190. születésnapját a Soproni Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar. Kóczán Péterrel, a társulat vezetőjével az elmúlt hónapok hazai és külföldi sikereiről, az együttes életének jelentős eseményeiről, a városban betöltött, egyre fontosabb szerepükről, a zenei életben lévő helyükről, valamint a regionális zenekari szövetségről is beszélgettünk.

■ *Hogyan kerültek Bayreuthba?*

– Hosszadalmas, három éves előkészítés előzte meg ezt a fellépést, s a felkérés gyökerei még messzebbre nyúlnak. Városunkban nagy számú német lakosság élt egészen az 1946-os deportálásokig, s három évvel ez előtt, az elhurcoltakra, kitelepítettek emlékező ünnepségre érkezett Sopronba az a német kormánybiztos, aki egyébként a bayreuthi körzet képviselője. Itt tudta meg, létezik egy soproni Liszt Zenekar, s mivel a zongoraművész-zeneszerző Bayreuthban van eltemetve, úgy vélte, jó lenne, ha egyszer eljárnánk koncertezni. A felkérés 2016-ban történt, azóta igyekeztünk mindent megszervezni ehhez a vendégszerepléshez. Nevezetes a helyszín, hiszen a Schlosskirchében Anton Bruckner

orgonált Liszt gyászmiséjén 1886-ban, s azóta minden évfordulón misét mondanak a művész lelki üdvéért, az ezt szervező alapítványt pedig annak idején még maga Cosima Wagner hívta életre. Nagy megtiszteltetést jelentett hát az együttesünk számára, hogy ezen a vasárnapi istentiszteleten muzsikálhattunk, az előtte való estén pedig hangversennyel mutatkozhattunk be. Megindító volt, amikor az esti harangszó utolsó hangjait követően Liszt Angelus! c. művével elkezdhattuk a koncertet! A Liszt-napok a Bayreuthi Ünnepi Játékok kísérőrendezvénye, s nagyon sok látogatót vonz. Mi is telt ház előtt játszhattunk. Vonózenekarral keltünk útra, Oberfrank Péter vezényletével. A programunkban Liszt kései darabja mellett – a meghívók kérésére – egy

gatói pályázata kapcsán olvasható volt itthon, és a nemzetközi zenei szakirodalomban is néhány eszmefuttatás arról, hogy mit is kellene kezdeni a XXI. században az operett műfajával. Nem meglepő, hogy van, aki a nemzeti jelleggel operál, mások az avantgard színpadi megoldások lehetőségét emelik ki, a legkevesebb szó azonban valahogy mindig a zenéről esik. Pedig még Csáth Géza naplóját sem kell olvasnunk ahhoz, hogy tisztában legyünk vele: Kálmán Imre zeneszerzői zsenialitása a saját műfajában eléri a fent is említett nagy triász teljesítményét.

A Thielemann keze alatt megvalósult produkció pont Kálmán Imre zenéjének nagyszerűségére világít rá. Szinte hihetetlen, ahogy a szigorúan klasszikus német Kapellmeister hírében álló karmester elmélyed a zenei anyagban, felszínre hozva olyan motívumokat, ellenszólamokat, amelyek a megszokott slágerparádék során korábban fel se tűntek. Az énekesek és a zenekar viszonyában a primadonna és a hőstenor mellett a zenekar nem arctalan tömeg, hanem önálló, jellegzetes karakterrel bíró hangszercsoportok, muzsikusi egyéniségek közössége, ami az ezerszer hallott dallamok kísérelőjeként szinte szárnyakat kap. Az érdekes az, hogy ez az énekesek számára is ihlető újításnak tűnik, ami

által a gyakran sematikusnak hitt operett-hősök sajátos arcúkat kaphatnak. Thielemann persze tudja, hogy egy újévi koncerten mivel lehet megörvendeztetni a közönséget, ám az olyan show-elemek, mint amikor például lelépve a pulpitusról az énekesekhez, vagy akár egy muzsikushoz közelebb hajol, korántsem tűnnek öncélúnak, hanem tényleg segítik a zenei anyag közvetítését – olykor azzal, hogy a gesztusok túlzott voltaival kicsit maga is időzjelbe teszi a szívzaggató melodiaradaratot.

Nem hiszem, hogy a szimfonikus zenekari koncerteknek a jövőben szerves része lenne az operett-irodalom egy-egy gyöngyszeme, mint ahogy a hazai operett-játás számára is irreális cél lenne a Thielemann féle szuperprodukció színvonalának elérése. Offenbach, és ezáltal az operett születésének kerek évfordulóján azonban mindenképp érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy ha már úgyszólván sokkal többen hallgatják a Csárdáskirálynőt, mint bármely zseniális zeneszerzőnk korszakalkotó darabját, akkor a magas zenei igénytelenséggel megszólaltatott slágereknek is lehet a közönség zenei ízlését, hangzási igényét befolyásoló hatása. Nemcsak világsztárokkal és nem csak Drezdában.

(Próhle Gergely)